

แนวความคิดและวิธีการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่า

ปัญหาในการดำเนินงานทะเบียนคนต่างค่าของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่ ทั้งที่เกิดขึ้นในอดีตแล้วเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเอง ดังที่กล่าว มาแล้วนั้น แม้ว่าจะเป็นปัญหาที่มีความยุ่งยากอยู่มีในน้อย และแต่ละปัญหามีความ เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันคู่จัววพันหลักก็ตาม แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่มีลักษณะทำลาย และมีใ้ชาว จะเกินความสามารถของนักบริหารในการพิจารณาหาหนทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ การดำเนินงานทะเบียนคนต่างค่าบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มากที่สุดและทันสมัยอยู่เสมอ

จากการศึกษาวิจัยบทบาทของตำรวจในการบริหารงานทะเบียนคนต่างค่า ในประเทศไทยทั้งที่ผ่านมาแล้วในอดีต และที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนวิเคราะห์ถึง ปัญหา สภาพและลักษณะของปัญหา รวมทั้งสาเหตุแห่งปัญหาในการดำเนินงานทะเบียน คนต่างค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ในบทนี้จะเป็นการเสนอแนวความคิดและวิธีการแก้ไข ปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่าในเชิงการบริหารงานต่อไป

แนวความคิดในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่า

ก. การกำหนดนโยบาย

การแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่าจะเริ่มดำเนินการขึ้นได้เพียงใด หรือไม่นั้น ในเบื้องต้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในระดักรมตำรวจจะต้อง ให้ความสนใจต่อปัญหานี้อย่างจริงจัง ยอมรับความบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และตระหนักถึงความสำคัญของงานทะเบียนคนต่างค่า

ไม่น้อยไปกว่าลักษณะงานด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ
กรมตำรวจ

ในการนี้กรมตำรวจจะต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักอันชัดเจนประการหนึ่ง
เพื่อที่จะพัฒนาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าที่
เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะไม่ว่าในการบริหารงานใด ๆ นั้น นโยบายย่อมหมายถึง
การตัดสินใจขั้นต้นที่จะกำหนดแนวทางกว้าง ๆ ทั่วไปเพื่ออาศัยเป็นแนวอำนวยการให้
การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์¹

ถ้าหากว่าผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในระดับกรมตำรวจปราศจากความสนใจ
ในเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้ว การแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวย่อมเป็นไปได้
โดยยาก เนื่องจากลักษณะการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการของตำรวจนั้น มีลักษณะเป็น
แบบพิธีการ ซึ่งต้องยึดถือกฎหมายและระเบียบคำสั่งข้อบังคับต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้
เป็นสำคัญ และเป็นการทำงานจากเบื้องบนมาสู่เบื้องล่างเป็นผู้ปฏิบัติตามสาย
การบังคับบัญชาแต่ละสายงาน (Line of Authority and Command) และยึด
หลักเอกภาพในการควบคุมบังคับบัญชา (Unity of Command) โดยเคร่งครัด
ในลักษณะคล้ายกับการควบคุมบังคับบัญชาของทหารมากกว่าพลเรือน ดังนั้นการดำเนิน
งานแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวซึ่งริเริ่มจากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบน จึงย่อม
จะไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่เท่าที่ควร และโอกาสที่จะได้รับผลสำเร็จย่อมมีอยู่น้อยมาก

ในการกำหนดนโยบายหลักเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคน
ต่างด้าวดังกล่าวนี้นี้ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในระดับกรมตำรวจสมควรอย่างยิ่งที่จะเลือก

¹ สมพงศ์ เกษมสิน, การบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 6. (กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521), หน้า 87.

ยึดถือแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร (Organization Development) เป็นหลักในการพิจารณากำหนดนโยบายอย่างหนึ่งด้วย ทั้งนี้โดยเลือกใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงแบบมีแผนไวล่วงหน้า (Planned Change) การเปลี่ยนแปลงแบบพัฒนา (Development Change) คือ จะต้องมีการวางแผนการเปลี่ยนแปลงไวล่วงหน้า เพื่อช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีระเบียบ เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งย่อมจะเป็นการดีกว่าการเลือกใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีปฏิวัติ (Revolution Change) และวิธีการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีวิวัฒนาการ (Evolution Change) ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นหลักการสำคัญขั้นมูลฐานของกระบวนการบริหาร ช่วยให้การประสานงานเป็นไปโดยประสานสอดคล้องกัน ก่อให้เกิดการประหยัด ทั้งกำลังคน กำลังเงิน และเวลา ทั้งยังช่วยให้การดำเนินงาน การตรวจสอบ การควบคุม เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพด้วย¹

ในการพิจารณาจัดทำนโยบายหลักอันชัดเจนที่สำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่านั้น ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในระดับกรมตำรวจสมควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหารในระดับรองลงมามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในนโยบายดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะในบางครั้งนโยบายที่สำคัญนั้นอาจเริ่มต้นมาจากการเสนอขึ้นมาจากผู้บริหารระดับรองขึ้นไปยังผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับสูงก็จะเป็นแต่เพียงพิจารณาถึงความเหมาะสมของนโยบายที่เสนอขึ้นมา ผู้บริหารระดับสูงอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ และถ้าไม่เห็นด้วย ผู้บริหารระดับสูงก็ควรทำการแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ กล่าวโดยสรุป อำนาจในการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายที่สำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ จะตกอยู่กับผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 83.

² ขงชัย สันติวงศ์, องค์กรและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 2.

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 161 - 162.

ในการจัดทำนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว กรมตำรวจสมควรเลือกใช้วิธีการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม โดยกำหนดขึ้นเป็นกลุ่มปฏิบัติงานหรือคณะทำงานในลักษณะคณะกรรมการเฉพาะกิจ หรือ คณะกรรมการชั่วคราว (Ad. hoc Committee) ในระดับกรมตำรวจ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกรมตำรวจที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1. รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจคนใดคนหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายให้ควบคุมงานด้านการทะเบียนคนต่างด้าว ซึ่งในปัจจุบันอธิบดีกรมตำรวจได้มอบหมายให้รองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายกิจการพิเศษควบคุมงานด้านการทะเบียนคนต่างด้าวอยู่เป็นประธานคณะทำงาน

2. ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
3. ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
4. ผู้บัญชาการตำรวจภูธรทั้ง 4 ภาคหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
5. จเรตำรวจหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
6. ผู้บังคับการตำรวจสันติบาลหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
7. หัวหน้ากองวิชาการหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
8. หัวหน้ากองการเงินหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
9. หัวหน้ากองพลาธิการหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
10. ผู้บังคับการกองกำลังพลหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
11. ผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมืองหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
12. ผู้บังคับการกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชี้อาการ	เป็นกรรมการและ

เลขานุการ

ดังนั้นคณะทำงานเกี่ยวกับนโยบายแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวในระดับกรมตำรวจจะมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 15 คน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของกรมตำรวจ และกำหนดคนนโยบายในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวต่อไป

เหตุผลของการใช้วิธีการปฏิบัติงานแบบกลุ่ม ก็เพื่อที่จะให้มีการตัดสินใจ โดยอาศัยความคิดเห็นของกลุ่ม ทั้งนี้เพราะในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่านั้น เป็นเรื่องที่เกิดความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีการปรึกษาหารือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และป้องกันมิให้การตัดสินใจสำคัญก่อนไปตามความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ ทั้งยังช่วยให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีหน้าที่เกี่ยวข้องมาช่วยให้ข้อคิดเห็นและร่วมตัดสินใจสำคัญ นอกจากนั้นที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือประสานงาน ทั้งนี้เพราะในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่านั้น แต่ละลักษณะงานมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การดำเนินงานโดยอาศัยคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยตัวแทนส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกรมตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกันจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการประสานงานที่ดีขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม การเลือกใช้วิธีการปฏิบัติงานแบบกลุ่มดังกล่าวนี้อาจจะมีจุดอ่อนอยู่บ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ้บริหารงานในระดับสูงจะต้องระมัดระวัง ได้แก่ การสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่าย การตัดสินใจสำคัญมีลักษณะประนีประนอมมากเกินไป ความล่าช้าในการหาข้อยุติ และการกำหนดความรับผิดชอบ ตลอดจนการครอบงำของบุคคลหนึ่งบุคคลใดอาจจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นผู้บริหารในระดับสูงจึงต้องรู้จักใช้วิธีการที่จะทำให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานของคณะกรรมการอย่างชัดเจนที่สุด จะต้องมีการเลือกเฟ้นตัวบุคคลซึ่งจะเป็นกรรมการ โดยพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญงานประกอบด้วย รวมทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะตัวบุคคลที่จะมาทำหน้าที่ประธาน จะต้องพิจารณาถึงความเป็นผู้นำ และความสามารถทางมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจะสามารถนำการประชุมให้เป็นไปได้อย่างดี ทั้งยังจะต้องมีการกำหนดระเบียบวาระการประชุมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีการเตรียมการก่อนเสมอ

สำหรับนโยบายสำคัญที่น่าจะเป็นไปได้เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักอย่างมีประสิทธิภาพนั้น คณะกรรมการเฉพาะกิจในระดับกรมตำรวจที่แต่งตั้งขึ้นดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สมควรจะได้พิจารณากำหนดนโยบายแก้ไขปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. นโยบายแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร ซึ่งมีสิ่งที่สมควรได้รับการพิจารณา คือ

ก.) การแบ่งงาน กล่าวคือ พิจารณาจัดโครงสร้างของส่วนราชการในสังกัดกรมตำรวจที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทะเบียนคนต่างด้าวให้มีการแบ่งงานที่เหมาะสมดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.

ข.) สายการบังคับบัญชาจะต้องให้สอดคล้องกับลักษณะงาน กล่าวคือ จัดให้มีการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อที่จะได้ทราบขอบเขตการรับผิดชอบของแต่ละคน และสายการบังคับบัญชาควรพยายามจัดให้เป็นแนวตรงและสั้น

ค.) ช่วงการควบคุมไม่ควรให้กว้างหรือแคบเกินไป ต้องจัดให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และความสามารถของผู้บังคับบัญชาที่จะสามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง ถ้าเห็นว่าส่วนใดไม่เหมาะสมจะต้องแก้ไขปรับปรุงทันที

ง.) การติดต่อสื่อสารควรปรับปรุงระบบการติดต่อสื่อสารให้ทันสมัย เพื่อความรวดเร็วและแน่นอนในการสั่งการ และให้มีลักษณะเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง

จ.) การแบ่งงานควรแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะ และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ตนถนัด

จ.) การประสานงานเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงการบริหาร เมื่อปรากฏว่ามีการประสานงานไม่ดี ต้องรีบแก้ไขปรับปรุงทันที โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการประสานงานเป็นเครื่องมือ

2. นโยบายแก้ไขปรับปรุงปัจจัยทรัพยากรการบริหาร ซึ่งมีสิ่งที่เหมาะสมควรได้รับการพิจารณา คือ

ก.) การปรับปรุงค่านิยมบุคคล โดยเฉพาะในด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล การกำหนดจำนวนตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งให้เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณงานในความรับผิดชอบ

ข.) การปรับปรุงด้านการเงิน หมายถึงการปรับปรุงการใช้เงินเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างค่าตัวใหม่ประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารให้มากที่สุด

ค.) การปรับปรุงด้านการจัดการต่าง ๆ เช่นการจัดการวัสดุ การตรวจตรา การปรับปรุงหน่วยงานการวางแผนโดยการจัดทำโครงการ การควบคุมและติดตามผลงาน ความพึงพอใจในการทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น

การกำหนดนโยบายหลักอันชัดเจนของกรมตำรวจในการที่จะพัฒนาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่าตัวนี้ นับได้ว่าเป็นความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการดำเนินงานในขั้นต่อไป ทั้งนี้เพราะการมีนโยบายที่ จัดทำขึ้นอย่างระมัดระวังย่อมดีกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนเป็นครั้งคราว เหตุผลก็คือนโยบายต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นนั้นได้จัดทำขึ้นโดยมีการพิจารณาอย่างถ่องแท้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหลายสถานการณ์ด้วยกัน ในขั้นของการศึกษาและจัดทำนโยบายก็มักจะมีการใช้เวลามากสำหรับการพิจารณาตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการมีนโยบายจึงเป็นการดีกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งมักจะถูกจำกัดด้วยเวลา

และต้องตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ โดยมีได้มีการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์และข้อเท็จจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วน และการแก้ปัญหาที่กระทำโดยเร่งด่วนมักจะทำให้ขาดการเปรียบเทียบหรือมองข้ามสาระสำคัญ ๆ ของปัญหาเหล่านั้น

นอกจากนั้นการไม่มีนโยบายจะก่อให้เกิดปัญหาที่ยากอีกประการหนึ่ง คือ จะทำให้การแก้ปัญหาแต่ละอย่างขึ้นอยู่กับทักษะของฝ่ายนั้นฝ่ายนี้ ก่อให้เกิดการทำงานที่แตกต่างกันขึ้น ดังนั้นการกำหนดนโยบายหลักอันชัดเจนในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างควาจึงเท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงมีแนวทางสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชายึดถือปฏิบัติงาน สามารถใช้เป็นเครื่องช่วยสำหรับการมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้สะดวกยิ่งขึ้น และผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะทราบได้ทันทีว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร หากไม่มีการกำหนดนโยบายหลักอันชัดเจนแล้วก็เท่ากับการหยุดอยู่กับที่ เพราะจะต้องทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ทุกครั้ง และการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ต่างฝ่ายต่างก็้องทำการศึกษาและแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการสิ้นเปลืองเวลา และเป็นการทำงานซ้อนกัน ในทางตรงกันข้ามการกำหนดนโยบาย แม้จะต้องมีการใช้เวลาศึกษาโดยละเอียดมากเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ต่อไปก็จะสามารถใช้เวลาสำหรับการประเมินผล ทบทวน หรือแก้ไขนโยบายเท่าที่จำเป็นเป็นครั้งคราวเท่านั้น¹

ข. การวางแผน

เมื่อกรมตำรวจได้กำหนดนโยบายในการที่จะพัฒนาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างควาเป็นนโยบายหลักอันชัดเจนแล้ว ส่วนราชการของกรมตำรวจที่จะต้องพิจารณาวางแผน และแนวปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดขึ้น ได้แก่

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 155 - 156.

กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากร ทั้งนี้ เพราะส่วนราชการนี้มีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนราชการหลักในด้านการทะเบียนคนต่างค่า กล่าวคือ เป็นสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนต่างค่าทั่วประเทศแล้ว ยังทำหน้าที่ในฐานะ ส่วนราชการที่ปรึกษาในด้านการทะเบียนคนต่างค่าให้กับสถานีตำรวจต่าง ๆ และกรมตำรวจอีกส่วนหนึ่งด้วย

ในการนี้ผู้บังคับการกองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากร ในฐานะที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการหลักในส่วนกลางที่รับผิดชอบงานทะเบียนคนต่างค่าโดยตรงสมควรออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่าขึ้นคณะหนึ่งในลักษณะและเหตุผลเช่นเดียวกันกับที่กรมตำรวจได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณากำหนดนโยบายแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่าดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

คณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างค่าที่กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากรแต่งตั้งขึ้นนี้ ควรประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1. รองผู้บังคับการกองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากรคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้มื่ออำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานทะเบียนคนต่างค่าเป็นหัวหน้าคณะทำงาน
2. ผู้กำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากร เป็นกรรมการ
3. รองผู้กำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากรคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนตามที่เห็นสมควร เป็นกรรมการ
4. สารวัตรแผนก 1 กองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากร เป็นกรรมการ
5. สารวัตรแผนก 2 กองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากร เป็นกรรมการ
6. สารวัตรแผนก 3 กองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างค่าและภาษีอากร เป็นกรรมการ

7. รองสารวัตรแผนกโศกนาฏกรรมหนึ่งในสังกัดกองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรจำนวน 1 นาย

ทั้งนี้โดยเลือกสารวัตรแผนกโศกนาฏกรรมหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ทำหน้าที่เป็นกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการ และรองสารวัตรที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวข้างต้นเป็นกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ ทั้งนี้คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว ที่กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรแต่งตั้งขึ้นจะมีประมาณ 7 - 8 คน อย่างไรก็ตาม จำนวนตัวบุคคลในคณะกรรมการดังกล่าวนี้ย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม แต่จะต้องมีจำนวนที่ไม่มากเกินไป ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่เกินไปอาจทำให้เกิดความล่าช้า หรือปฏิบัติงานได้ยากลำบากก็ได้ โดยเฉลี่ยแล้วคณะกรรมการที่ปรากฏอยู่ในองค์การธุรกิจมักจะมีจำนวนสมาชิก 8 คนเป็นอย่างมาก¹ ซึ่งส่วนราชการก็น่าจะถือเป็นแบบอย่างได้เช่นเดียวกัน แต่ข้อสำคัญก็คือการพิจารณาเลือกสรรตัวบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการดังกล่าวนี้สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงาน ตลอดจนความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างดีอีกด้วย สำหรับเหตุที่เลือกบุคคลตามตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น ก็เพราะว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับหัวหน้างานอยู่แล้ว ซึ่งน่าจะเป็นผลดีในด้านการประสานงานมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว ซึ่งกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรแต่งตั้งขึ้นนี้ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญในเรื่องการวางแผน และกำหนดแนวปฏิบัติในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว เพื่อให้สอดคล้องสนองตอบนโยบายแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว ที่คณะกรรมการในระดับกรมตำรวจเป็นผู้พิจารณากำหนดนโยบายขึ้น

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 319.

ในการวางแผนและกำหนดแนวปฏิบัติทำงานตามนโยบายแก้ไขปรับปรุงงาน ทะเบียนคนต่างด้าว คณะทำงานสมควรแบ่งประเภทของแผนออกเป็น 2 ช่วงระยะเวลา คือ

1. แผนระยะสั้น (Short-range planning) โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานทะเบียนคนต่างด้าวที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับแผนระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานทะเบียนคนต่างด้าวในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากร และในส่วนของสถานีตำรวจต่าง ๆ บางส่วน อาทิ เช่น แผนการแก้ไขปรับปรุงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การปรับปรุงงานและการแก้ไข ปรับปรุงระบบการเก็บเอกสารหลักฐานการทะเบียนคนต่างด้าว เป็นต้น

2. แผนระยะยาว (long-range planning) โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานทะเบียนคนต่างด้าวโดยส่วนรวมทั้งระบบ อาทิ เช่น การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย คำสั่ง และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว การแก้ไขปรับปรุงการจัดส่วนราชการ เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ระยะเวลา ยาวนานแทบทั้งสิ้น

การดำเนินงานเกี่ยวกับแผนแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวนั้น คณะทำงานที่กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากรแต่งตั้งขึ้นดังกล่าว สมควรดำเนินงาน ตามกระบวนการวางแผน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ในการวางแผนแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว คณะทำงานจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และ เป้าหมายที่แน่นอน ให้มีลักษณะสอดคล้องต่อกัน และสนองตอบนโยบายแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว

2. การประเมินสภาพการปัจจุบัน กล่าวคือ คณะทำงานจะต้องทำการประเมินสภาพการปัจจุบันของการทะเบียนคนต่างด้าวในประเทศไทย เพื่อใช้ในการแก้ไขปรับปรุงงานต่อไป

3. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวในประเทศไทยทั้งหมด หรือมากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ ซึ่งจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องและมีความแม่นยำอย่างเพียงพอ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนต่อไป

4. ขั้นตอนปฏิบัติการวางแผน กล่าวคือ คณะทำงานจะต้องจัดลำดับขั้นของการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อกัน เพราะแผนต่าง ๆ จะต้องมีความเกี่ยวเนื่องกัน โดยมีเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงการทำงานตามลำดับขั้นของแผนต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการพิจารณาลำดับขั้นของแผนจะทำให้ทราบได้ว่า จะต้องดำเนินการส่วนใดก่อนส่วนใดหลัง ซึ่งจะทำให้งานดำเนินไปตามแผนที่ได้วางไว้ และนำไปสู่จุดหมายตามที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

5. ขั้นตอนติดตามและปรับปรุงแผน กล่าวคือ คณะทำงานจะต้องมีการติดตามและปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแผนแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด¹

วิธีการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว

ในการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวตามแนวความคิดดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น มีแนวทางปฏิบัติที่สมควรได้รับการพิจารณา ดังนี้

¹สมพงศ์ เกษมสิน, การบริหาร, หน้า 92 - 98.

ก. แนวทางปฏิบัติการวางแผนระยะสั้น

1. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

ดังที่ได้อธิบายมาแล้วว่า สาเหตุแห่งปัญหาในการดำเนินงานทะเบียนคนต่างด้าวในประเทศไทยของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สำคัญประการหนึ่ง มีที่มาจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย คำสั่ง และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวอย่างแท้จริง เป็นเหตุให้มีปัญหานานาประการเกิดขึ้นจนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานตามที่ต้องการ

ดังนั้นเรื่องที่ต้องเร่งรีบดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเป็นอันดับแรก เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวก็คือ ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาตัวบุคคลที่มีอยู่ให้มีคุณภาพมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร เพราะแม้ว่าปัจจัยอื่น ๆ จะดีหรือมีมากเพียงใดก็ตาม ถ้าคนไม่ดีแล้วปัจจัยอื่นนั้นก็ไร้ความหมาย เพราะคนเป็นปัจจัยที่เข้าไปดำเนินการให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปตามความต้องการ¹ และการฝึกอบรมเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญในการบริหารงานบุคคลหลังจากที่ได้เลือกสรรบุคคลเข้ามารับราชการแล้ว² เอ็ดวิน บี. ฟลิปโป (Edwin B. Flippo) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า "การฝึกอบรมคือกระบวนการของการเสริมสร้างเพิ่มพูนความรู้ และทักษะ หรือความชำนาญให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน หรือคนงานแต่ละคนในขอบเขตของการปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง"³ ตามความหมายดังกล่าวนี้ย่อมจะเห็นได้ว่า

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 304.

² ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารงานบุคคลในภาครัฐกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519), หน้า 170.

³ Edwin B. Flippo, Management: Behavioral Approach (Boston: Allyn and Bacon; Inc, 1970), p.268.

การฝึกอบรมและการศึกษามีความแตกต่างกันคือ การศึกษาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในลักษณะทั่วไป หรือให้ความรู้ความชำนาญที่จำเพาะเจาะจงน้อยกว่า การฝึกอบรม แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า การศึกษากับการฝึกอบรมนั้นจะแยกออกจากกัน อย่างเด็ดขาด เพราะอย่างน้อยการศึกษาก็มีความเชื่อมโยงกับการฝึกอบรมอย่างแยกกันไม่ได้ กล่าวคือ การศึกษาเป็นรากฐานหรือภูมิหลังของบุคคลเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป ในขั้นของการฝึกอบรม¹

ในการวางแผนการฝึกอบรมเพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง คณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว ที่กองทะเบียนคนต่างด้าว และภาชีอาการแต่งตั้งขึ้น จะต้องดำเนินการตามวิธีการจัดทำโครงการฝึกอบรม เพื่อเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานตามขั้นตอนดังนี้

1. สสำรวจความต้องการหรือความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการฝึกอบรม ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การปฏิบัติงาน และการศึกษาวิเคราะห์งานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น การดำเนินงานดังกล่าวนี้มีความสำคัญมาก เพราะถ้าการสำรวจไม่ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงตามความต้องการที่แท้จริงแล้ว ย่อมจะเป็นผลทำให้การดำเนินงานในขั้นต่อไปผิดพลาดตามไปด้วย

2. วิเคราะห์งานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อนำรายละเอียดไปประกอบการพิจารณาเลือกเทคนิคการฝึกอบรมต่อไป ทั้งนี้เพราะการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานแต่ละประเภท ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะงานหรือตำแหน่งหน้าที่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนพื้นฐานทางด้านความรู้ ความชำนาญ ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป จึงจำเป็นต้องเลือกเทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสม เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

¹ ชูศักดิ์ เทีียงตรง, การบริหารงานบุคคลในภาครัฐกิจ, หน้า 172.

เทคนิคการฝึกอบรมมีหลายแบบหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้และเป็นที่ยอมรับกันดี ได้แก่ การบรรยาย การถกเถียงปัญหา การศึกษาเฉพาะกรณี การแสดงบทบาทสมมุติ การสาธิต การสัมมนา การอภิปรายเป็นคณะ การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ เป็นต้น

3. หาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ จะเข้ารับการอบรมว่า มีคุณสมบัติความรู้ ความชำนาญ สถานภาพอย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาแบ่งกลุ่ม ประเภทของการ ฝึกอบรม และเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

4. จัดทำโครงการรายการฝึกอบรมในลักษณะของแผนการกว้าง ๆ โดยกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม กำหนดประเภทการฝึกอบรม เทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสม ตลอดจนสถานที่ อุปกรณ์ ระยะเวลา ตัวเจ้าหน้าที่ วิทยากร หลักสูตรการฝึกอบรม ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เพื่อเสนอให้ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงประกอบการพิจารณาในการ เสนอขออนุมัติในหลักการ

5. เตรียมการดำเนินงานประมาณ โดยใช้ข้อมูลจากโครงการรายการฝึกอบรม เป็นหลัก และทำการแจกแจงรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการฝึกอบรม

6. พิจารณาผลได้ผลเสียโดยเปรียบเทียบประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการฝึกอบรม กับค่าใช้จ่ายที่ประเมินไว้ว่าคุ้มกันหรือไม่ และหาทางแก้ไขเพื่อลด ค่าใช้จ่ายให้น้อยลง

7. เสนอเพื่อเห็นชอบโดยนำรายการฝึกอบรมโดยละเอียดเสนอให้ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการอนุมัติการฝึกอบรมต่อไป

8. จัดทำรายละเอียดโครงการฝึกอบรม โดยนำแผนการฝึกอบรมที่แน่นอน ไปใช้ปฏิบัติการจริง ๆ

9. ดำเนินการฝึกอบรมตามแผนงานที่ได้วางไว้

10. ทำการประเมินผลการฝึกอบรมภายหลังที่การฝึกอบรมแล้วเสร็จ เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาทราบ¹

การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวทั้งนี้ เป็นประเภทการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานราชการอยู่แล้ว (In-service Training) หรือบางที่เรียกว่า การฝึกอบรมหลังเข้าทำงาน (Post-Entry Training) ซึ่งเน้นการปฏิบัติงานในหน้าที่การทะเบียนคนต่างด้าวเป็นสำคัญ โดยแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น 2 ระดับ คือ

1. การฝึกอบรมในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและพลตำรวจ ซึ่งปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวทั้งในส่วนของการทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร และในส่วนของการตรวจต่าง ๆ โดยจัดแบ่งกลุ่มตามเขตกองบัญชาการตำรวจภูธรต่าง ๆ และกองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นต้น

2. การฝึกอบรมในระดับผู้บังคับบัญชา (Supervisory Training) ได้แก่ การฝึกอบรมข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งสารวัตร และปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนคนต่างด้าวตามสถานีตำรวจท้องที่ต่าง ๆ

การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวทั้ง 2 ระดับนี้ กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรจะต้องเร่งรีบดำเนินการจัดให้มีการฝึกอบรมโดยเร็วที่สุด และกระทำเป็นประจำตามช่วงระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้เพราะการฝึกอบรมเป็นรากฐานในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต และทรัพยากรบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีคุณค่าในการบริหารงานมากที่สุด ซึ่งสมควรแก่การบำรุงรักษาและพัฒนาให้มีสมรรถภาพอยู่เสมอ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 189 - 195.

นอกจากการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างดาวซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันดังกล่าวแล้ว ในการสอนกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างดาวในโรงเรียน ตำรวจต่าง ๆ ทุกระดับชั้น ควรใช้วิทยากรพิเศษจากกองทะเบียนคนต่างดาวและภาคีอากรโดยตรง ในฐานะซึ่งเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะอย่างอยู่แล้ว เพื่อให้ผู้ที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างดาวอย่างถูกต้องตรงกันต่อไปด้วย

2. การปรับปรุงงาน

เมื่อได้ดำเนินการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีทักษะความรู้ และทัศนคติในการปฏิบัติงานแล้ว แนวทางปฏิบัติงานของคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างดาวในอันดับต่อไปก็คือ การวางแผนปรับปรุงงาน (Work Simplification) ทั้งในส่วนของกองทะเบียนคนต่างดาวและภาคีอากร และในส่วนของสถานีตำรวจต่าง ๆ บางส่วนที่จะสามารถกระทำได้

ตามหลักของการปรับปรุงงานโดยทั่วไปนั้น มีหลักใหญ่ ๆ อยู่ 4 ประการ คือ

1. การตัดทอนหรือยุบส่วนที่ไม่จำเป็นออก
2. การรวมส่วนที่จำเป็นหรือที่เหลือเข้าด้วยกัน หรือจัดเข้าใหม่
3. เปลี่ยนคน เปลี่ยนสถานที่ หรือลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานใหม่
4. หาวิธีทำงานให้ง่ายเข้า หรือปรับปรุงส่วนที่จำเป็นให้ดียิ่งขึ้น¹

ในการปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างดาว คณะทำงานควรพิจารณาถึงหลักดังกล่าวข้างต้นด้วย และจะต้องดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

¹ รุ่งฤทธิ ศยามานนท์, หลักการปรับปรุงงานและวิธีเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 9.

1. การจัดทำผังการจำแนกงาน (Work Distribution Chart)

กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการปรับปรุงงาน คณะทำงานต้องทำการศึกษาดังลักษณะและวิธีปฏิบัติงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การศึกษาวิธีการแจกจ่ายงาน ซึ่งอาจทำได้ โดยการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของแต่ละคน การพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน การจัดทำผังการจำแนกงาน การตรวจสอบการแจกจ่ายงานที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และทำการปรับปรุงการแจกจ่ายงาน โดยการจัดทำผังการจำแนกงานขึ้นใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากขึ้น โดยเริ่มที่กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรก่อน แล้วขยายไปตามสถานีตำรวจต่าง ๆ

2. การจัดทำผังลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow Process Chart)

กล่าวคือ คณะทำงานต้องทำการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) โดยการศึกษากระบวนการทำงาน อธิบายงานแต่ละขั้นโดยย่อ จำแนกประเภทของงาน จุดบันทึกเวลา และระบบทางเดินของงาน ตลอดจนนับจำนวนการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อจัดให้แต่ละคนมีปริมาณงานเท่ากัน เพื่อให้การปฏิบัติงานของแต่ละคนสัมพันธ์กัน เพื่อตั้งงานบางอย่างให้เหลือน้อยลงไม่ให้เกิดความคับคั่ง และเพื่อให้รู้ความต้องการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานว่าควรมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพื่อเป็นกำหนดจำนวนตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งต่อไป และยังเป็นการกระตุ้นความสนใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย

3. การปรับปรุงสถานที่ทำงาน (Office Lay-out) กล่าวคือ

คณะทำงานจะต้องวางแผนการปรับปรุงสถานที่ทำงาน เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว โดยนำสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การประหยัดเวลาและแรงงาน การควบคุมบังคับบัญชา ความสะดวกสบายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้มาติดต่อ ตลอดจนความสะอาดและการใช้เนื้อที่ของสถานที่ทำงานให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยเฉพาะสถานที่ทำงานของแผนก 3 กองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นห้องควบคุมผู้ต้องหาของกองตรวจคนเข้าเมืองเดิม แต่ต่อมาได้ดัดแปลงเป็นสถานที่ทำงานในภายหลัง ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสม สมควรจะได้มีการปรับปรุงโดยรีบด่วนที่สุด

3. การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าว

นอกเหนือจากการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว ดังที่กล่าวมาแล้ว แนวทางปฏิบัติงานในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวตามแผนระยะสั้นอีกประการหนึ่ง ซึ่งคณะทำงานที่กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากรแต่งตั้งขึ้น สมควรจะได้ดำเนินการก็คือ การรวบรวมตัวบทกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง คำสั่ง และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว รวมเข้าไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวได้เข้ามาเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2480 และมีการแก้ไขปรับปรุงอีกหลายครั้งในเวลาคอมมา และแม้ว่าบางฉบับได้ถูกยกเลิกและใช้บทบัญญัติในกฎหมายฉบับใหม่แทนแล้ว แต่ในการพิจารณาปัญหาซึ่งเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานั้น ก็ยังจำเป็นต้องใช้กฎหมายฉบับเดิมมาพิจารณาอยู่ นอกจากนี้ยังมีหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ของกรมตำรวจ และระเบียบต่าง ๆ ซึ่งออกมาในรูปแบบหนังสือเวียน หรือบันทึกเวียนบ้าง รวมทั้งแจ้งความในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมายหลายฉบับ แต่ปรากฏว่าเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้กระจัดกระจาย และบางก็สูญหายเสื่อมสภาพ ไม่สะดวกในการค้นคว้าหาหลักฐานอ้างอิง เป็นต้น

ดังนั้นคณะทำงานจึงสมควรรวบรวมเอกสารดังกล่าวเหล่านี้เข้าไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ และจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ในลักษณะเป็นคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ และแจกจ่ายคู่มือปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวนี้ไปให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ทั้งในส่วนของกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากร และในส่วน of สถานีตำรวจนครบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และถ่ายทอดการศึกษาทำความเข้าใจด้วยตนเองแล้ว ยังจะเป็นผลให้ช่วยลดความผิดพลาดบกพร่องในการปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวอีกส่วนหนึ่งอีกด้วย

4. การแก้ไขปรับปรุงการ เก็บเอกสารหลักฐานการทะเบียนคนต่างด้าว

การเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหลักฐานใน ภายหลังจากนั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจของงานทะเบียนทุกประเภท ในการเก็บเอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวก็เช่นเดียวกัน จากการศึกษาพบวาระบบ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังล้าสมัย ไม่อำนวยความสะดวกในการค้นหาตรวจสอบหลักฐานได้ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเก็บเอกสารปลายชั่วคราวสำคัญประจำตัว ซึ่งเป็น อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแผนก 3 กองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างด้าว และภาชีอากรตั้งที่กล่าวมาแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงระบบ การเก็บเอกสารการทะเบียนคนต่างด้าวเสียใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ทะเบียนคนต่างด้าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวนี้ คณะทำงานที่แต่งตั้งขึ้น จะต้องพิจารณาวางแผนการดำเนินงานการเก็บเอกสารปลายชั่วคราวสำคัญ ประจำตัวก่อนอื่น ๆ เพราะเป็นเอกสารสำคัญที่มีความหมายต่องานทะเบียนคนต่างด้าว เป็นอย่างมาก

แนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปรับปรุงการ เก็บเอกสารการทะเบียนคนต่างด้าว มีดังนี้

1. ในเบื้องต้น คณะทำงานจะต้องจัดให้มีการสำรวจตรวจนับปลายชั่วคราว สำเนาใบสำคัญประจำตัว ซึ่งเก็บอยู่ที่แผนก 3 กองกำกับการ 1 กองทะเบียนคนต่างด้าว และภาชีอากรที่มีอยู่ทั้งหมดว่ามีจำนวนทั้งสิ้นที่แน่นอนเท่าใด ในการสำรวจตรวจนับ ดังกล่าวนี้จะต้องทำการตรวจนับเป็นรายชั้น เพื่อแจกแจงรายละเอียดตามสถานที่ออก ใบสำคัญประจำตัวในแต่ละปี พ.ศ. ที่ออก และจำแนกสัญชาติของคนต่างด้าวด้วยว่า มีจำนวนเท่าใด ตัวอย่างเช่น พ.ศ. 2480 สถานที่ออกคือที่ว่าการอำเภอสมพันธวังศ มีปลายชั่วคราวสำเนาใบสำคัญประจำตัวจำนวนเท่าใด และเป็นของคนต่างด้าวสัญชาติใด

จำนวนเท่าใด นอกจากนั้นยังจะต้องตรวจสอบด้วยว่า ปลายข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัวที่เก็บไว้นั้น ใดทำการหมายเหตุมองคนต่างค้ำวผู้นั้นตายไปแล้วจำนวนเท่าใด อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับปลายข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัวที่แน่นอน

2. จัดให้มีการเก็บรักษาปลายข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัวด้วยวิธีการที่ทันสมัย เพื่อให้เป็นหลักฐานการทะเบียนคนต่างค้ำวที่มีสภาพกตณถาวร เช่น การเก็บโดยกรใช้ระบบไมโครฟิล์ม เป็นต้น นอกจากนั้นยังจะต้องจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดียิ่งกว่า

3. ปรับปรุงระบบการจัดเก็บเอกสารปลายข้าวใบสำคัญประจำตัวเสียใหม่ โดยใช้ระบบที่คล้ายกับการจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด กล่าวคือจะต้องมีการจัดทำบัตรครรชนี (Card Index) ขึ้น ซึ่งการทำบัตรครรชนีนี้ อย่างน้อยจะต้องมี 2 ประเภท ได้แก่บัตรครรชนีที่เรียงรายชื่อคนต่างค้ำวตามลำดับพยัญชนะ ก ถึง ฮ เป็นหลัก แล้วมีรายละเอียดอื่น ๆ ปรากฏอยู่ด้วย เช่น หมายเลขทะเบียนใบสำคัญประจำตัว ปี พ.ศ. ที่ออก สถานที่ออก เป็นต้น และบัตรครรชนีอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่บัตรครรชนีที่เรียงตามหมายเลขทะเบียนปี พ.ศ. ที่ออก และสถานที่ออกใบสำคัญประจำตัวเป็นหลัก แล้วมีรายละเอียดอื่น ๆ ปรากฏอยู่ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาหลักฐาน เช่นเมื่อต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างค้ำวซึ่งทราบแต่เพียงชื่อ ไม่ทราบสถานที่ออก หมายเลขทะเบียนใบสำคัญประจำตัว และปี พ.ศ. ที่ออกใบสำคัญประจำตัว ก็สามารถค้นหาได้จากบัตรครรชนีประเภทแรก แล้วจึงไปดูรายละเอียดจากปลายข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัวที่จัดระเบียบการเก็บเป็นหมวดหมู่คล้ายกับการจัดเก็บหนังสือในห้องสมุดต่อไป การจัดทำบัตรครรชนีนี้ จะช่วยทำให้การเก็บเอกสารปลายข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัวเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น และจะสะดวกในการค้นหาหลักฐานเกี่ยวกับคนต่างค้ำวเป็นอย่างมาก อนึ่ง การออกแบบบัตรครรชนีและการจัดเก็บเอกสารปลายข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัว ควรจะได้คำนึงถึงการนำไปใช้กับระบบเครื่องสมองกลในอนาคตอีกด้วย

4. จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บเอกสารปลายข้าวสำเนา ใบสำคัญประจำตัวโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสูญหาย การทำลายหลักฐานหรือ การปฏิบัติอื่นใดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับเอกสารการทะเบียนคนต่างด้าวอื่น ๆ ที่เก็บอยู่ตามสถานีตำรวจต่าง ๆ ก็ควรจะได้จัดส่งมาเก็บไว้ที่กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร เช่นเดียวกัน คงเหลือไว้แต่ต้นข้าวสำเนาใบสำคัญประจำตัวเท่านั้นที่ยังคงเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานตามสถานีตำรวจต่าง ๆ และเพื่อให้การจัดเก็บเอกสารหลักฐานการทะเบียนคนต่างด้าวเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรควรดำเนินโครงการจัดให้มีศูนย์เอกสารการทะเบียนคนต่างด้าวขึ้นต่อไปในอนาคต

ข. แนวทางปฏิบัติตามแผนระยะยาว

ภายหลังจากที่ได้มีการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงตามแผนระยะสั้นดังกล่าวแล้ว ในการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวตามแผนระยะยาวนั้น สมควรจะได้มีการพิจารณาคำเนิกรในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ

ในการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวนี้ มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญคือ ความต้องการที่จะแก้ไขปรับปรุงระบบการทะเบียนคนต่างด้าวขึ้นใหม่ทั้งระบบ ซึ่งมีสาระสำคัญได้แก่

ก.) การแก้ไขปรับปรุงระบบการออกใบสำคัญประจำตัว กล่าวคือ ในการออกใบสำคัญประจำตัวให้แก่คนต่างด้าวนั้น เมื่อคนต่างด้าวยื่นเรื่องราวหลักฐานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ก่อนนายทะเบียนคนต่างด้าวห้องที่ตามสถานีตำรวจต่าง ๆ ที่ตนมีภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่แล้ว นายทะเบียนคนต่างด้าวห้องที่เพียงแต่ตรวจเรื่องราวหลักฐานต่าง ๆ ของคนต่างด้าวในชั้นต้นเท่านั้น แล้วส่งเรื่องราวและหลักฐานต่าง ๆ ทั้งหมดนั้น

ให้กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชี้อาการตรวจเรื่องราวหลักฐานต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเสนอให้นายทะเบียนคนต่างด้าวทั่วราชอาณาจักร เป็นผู้พิจารณาออกให้แต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ยอมจะทำให้การออกไปสำคัญประจำตัวให้แก่คนต่างด้าวมีความบกพร่องผิดพลาดลดน้อยลง และทำให้เป็นระบบที่มีมาตรฐานเดียวกันทั้งยังเป็นการช่วยลดปริมาณงานในหน้าที่ของนายทะเบียนคนต่างด้าวท้องที่ตามสถานีตำรวจต่าง ๆ ให้น้อยลงอีกด้วย เพื่อจะได้มีเวลาสำหรับงานสืบสวนสอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างเต็มที่มากยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องพะวัภพะว่นตองงานทะเบียนคนต่างด้าวอีกต่อไป

ข.) การแก้ไขปรับปรุงลักษณะ ขนาด และรายการต่าง ๆ ในใบสำคัญประจำตัวให้เป็นแบบใหม่ มีลักษณะ ขนาด ที่บางและเล็กลง เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่คนต่างด้าวในการพกพาติดตัวอยู่เสมอ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในใบสำคัญประจำตัวใหม่มีความถูกต้อง รัดกุม และทันสมัยยิ่งขึ้น โดยตัดข้อความรายการที่ไม่จำเป็นออก และเพิ่มข้อความที่จำเป็นในปัจจุบัน และเพื่อให้สามารถกรอกข้อความตามรายการต่าง ๆ ในใบสำคัญประจำตัวได้โดยการพิมพ์ดีด หรือวิธีการอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่การเขียนด้วยลายมือ ทั้งนี้เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าการใช้วิธีการเขียนข้อความด้วยลายมือ นอกจากนั้น ควรกำหนดให้ใบสำคัญประจำตัวมีกำหนดอายุเพียงชนิดเดียวเหมือนกันหมด กำหนดอายุดังกล่าวนี้จะต้องไม่ใช่ระยะเวลายาวนานจนเกินไปซึ่งไม่ควรเกิน 5 ปี ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการตีความการตรวจสอบ การจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบสำคัญประจำตัวให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด

ค.) การแก้ไขปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว ให้มีอัตราที่สูงขึ้น เพื่อให้รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมประเภทนี้สูงขึ้น เพราะอัตราค่าธรรมเนียมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้กำหนดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2498 ไขมาเป็นเวลานานถึง 24 ปีแล้ว จึงสมควรแก้ไขให้สอดคล้องกับภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ง.) การแก้ไขปรับปรุงอัตราโทษแก่คนต่างด้าวผู้ละเลย
ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวให้มีอัตราโทษสูงขึ้น โดย
ระวางโทษทั้งปรับและจำคุกด้วย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จ.) การแก้ไขปรับปรุงคำร้อง แบบพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับ
การทะเบียนคนต่างด้าวให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

ฉ.) การแก้ไขปรับปรุงการแต่งตั้งนายทะเบียนคนต่างด้าว
ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวให้มีความแน่นอน และมีการกำหนด
อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ช.) การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว
โดยการยกเลิกตัดทอนรายละเอียดส่วนที่ไม่จำเป็นออก เพื่อให้กฎหมายมีความกระชับรัด
มากยิ่งขึ้น

การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับ
การทะเบียนคนต่างด้าวเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้ จำเป็นจะต้อง
ยกพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าวฉบับใหม่ขึ้น โดยยกเลิกพระราชบัญญัติ
ฉบับเดิมเสียทั้งหมด ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ความรู้
ความสามารถ ความชำนาญงาน และประสบการณ์เป็นอย่างมาก โดยคณะกรรมการ
พิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวที่กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาณีอากร
แต่งตั้งขึ้น จะต้องร่วมกันพิจารณาอย่างเอาจริงเอาจัง แล้วเสนอผลการดำเนินงาน
ให้คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นในระดับกรมตำรวจเป็นผู้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อกรมตำรวจ
ให้ความเห็นชอบในหลักการแล้ว ก็จะต้องดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติต่อไป

2. การแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการ

เมื่อได้มีการพิจารณาคำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว งานในลำดับต่อไปที่คณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวจะต้องดำเนินการต่อไป ได้แก่ การวางแผนแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว เพื่อให้การดำเนินงานทะเบียนคนต่างด้าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแยกการดำเนินงานได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. การแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการกองทะเบียนคนต่างด้าว และภาษีอากร
2. การแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวในส่วนของสถานีตำรวจต่าง ๆ

ในการแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการทั้ง 2 ส่วนนี้ จะต้องนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์งานในชั้นการปรับปรุงงานตามแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปรับปรุงตามแผนระยะสั้น และระบบการทะเบียนคนต่างด้าวที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวฉบับใหม่มาประกอบการพิจารณาคำเนินการแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการดังกล่าว ซึ่งต้องมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการของกรมตำรวจเสียใหม่

การแก้ไขปรับปรุงการจัดสรรราชการนี้ จะต้องพิจารณาถึงการแบ่งงานเพื่อช่วยขจัดปัญหาในการมอบอำนาจหน้าที่การสั่งงาน และทำให้มีผู้รับผิดชอบงานแต่ละลักษณะลดหนักกันไปอย่างทั่วถึง ในขณะที่เดียวกัน สายการบังคับบัญชาจะต้องสอดคล้องกับลักษณะงาน จัดให้มีการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อจะได้ทราบขอบเขตของการรับผิดชอบงานของแต่ละคน และสายการบังคับบัญชาจะต้องจัดให้เป็นแนวตรงและสั้น นอกจากนั้นช่วงการควบคุมจะต้องไม่กว้างหรือแคบเกินไป

โดยจะต้องจัดให้เหมาะสมกับลักษณะงานและความสามารถของผู้บังคับบัญชาที่จะสามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง และจะต้องพิจารณาถึงการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการประสานงาน และความแน่นอนในการสั่งการ ทั้งจะต้องมีการแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะ เพื่อมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถที่ตนถนัด

ในการแก้ไขปรับปรุงการจัดส่วนราชการกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาณีอากรนั้น จะต้องจัดให้มีส่วนราชการในสังกัดในระดับแผนก หรือในระดับกอง กำกับการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยเฉพาะในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดให้มีส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาปัญหาคนต่างด้าว เช่น ในกรณีขอรับใบสำคัญประจำตัวใหม่ การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมในบางกรณี การพิจารณาขอहारหรือจากส่วนราชการอื่น เป็นต้น
2. จัดให้มีส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการออกใบสำคัญประจำตัว แทนนายทะเบียนคนต่างด้าวท้องที่ตามระบบงานทะเบียนคนต่างด้าวที่ได้แก้ไขปรับปรุงใหม่
3. จัดให้มีส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่รวบรวมเก็บรักษาเอกสารการทะเบียนคนต่างด้าวและการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการทะเบียนคนต่างด้าว และการหมายเหตุความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงของคนต่างด้าว
4. จัดให้มีส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่สืบสวนติดตามคนต่างด้าวที่ละเลยฝ่าฝืน หรือหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว เช่น การไม่ชำระค่าธรรมเนียมในการต่ออายุใบสำคัญประจำตัว หรือการกระทำผิดในเรื่องอื่น ๆ
5. จัดให้มีส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัตรครรชนี ควบคุมคนต่างด้าวที่ขอรับใบสำคัญประจำตัวใหม่ และคนต่างด้าวที่มาขอต่ออายุใบสำคัญประจำตัว

รวมทั้งการจัดทำสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับคนต่างด้าว

6. จัดให้มีส่วนราชการซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม และการตรวจสอบ ความคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการตรวจงานทะเบียนคนต่างด้าวเป็นไปโดยต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป็นการป้องกันการประพฤติปฏิบัติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับการแก้ไขปรับปรุงการจัดส่วนราชการในส่วนของสถานีตำรวจต่าง ๆ นั้น จะต้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนคนต่างด้าวมียาสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงตอกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากรโดยตรง เพื่อประสิทธิภาพในการสั่งการ

นอกจากนั้น ในการแก้ไขปรับปรุงส่วนราชการทั้ง 2 ส่วนนี้ จะต้องมีการกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับลักษณะงาน คุณภาพและปริมาณงานด้วย

3. การวางแผนสำรวจจำนวนคนต่างด้าวทั่วประเทศ

ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขกฎหมายและการปรับปรุงส่วนราชการเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว คณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวจะต้องวางแผนสำรวจจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เป็นคนเข้าเมืองเพื่อมีถิ่นที่อยู่เป็นการประจำในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้เพื่อให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคนต่างด้าวอย่างแน่นอนแท้จริง

การสำรวจจำนวนคนต่างด้าวดังกล่าวนี สามารถกระทำได้โดยการให้คนต่างด้าวมารายงานตัวกับนายทะเบียนคนต่างด้าวท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อขอเปลี่ยนแปลงสำคัญประจำตัวแบบใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวที่ได้แก้ไขปรับปรุงใหม่ และดำเนินการตามระบบการทะเบียนคนต่างด้าวแบบใหม่ การดำเนินการดังกล่าวนี้ นอกจากจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนต่างด้าวอย่างแน่นอนแล้ว

ยังเป็นการจัดระบบการทะเบียนคนต่างด้าวให้เข้ารูปเข้ารอยตามระบบการทะเบียนคนต่างด้าวแบบใหม่ และจะทำให้มีมาตรฐานเดียวกัน

การสำรวจจำนวนคนต่างด้าวทั่วประเทศนี้ จำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น เกี่ยวกับการสำรวจสำมะโนครัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เพื่อที่จะได้ทราบขอบกพร่องที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ไม่ได้มีการสำรวจ และนำมาพิจารณาหาหนทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4. การประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวผู้อพยพผิดกฎหมาย

เนื่องจากการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวเป็นการควบคุมเฉพาะคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เป็นคนเข้าเมือง เพื่อมีถิ่นที่อยู่เป็นประจำในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเท่านั้น ไม่ไ้รวมถึงคนต่างด้าวผู้อพยพผิดกฎหมายซึ่งเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ดังนั้น กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากรจึงไม่ได้มีส่วนรับรู้หรือเกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวในประเภทหลังนี้ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการอื่น ๆ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน รวมทั้งส่วนราชการในสังกัดกรมตำรวจอื่น ๆ ด้วย แต่ต่อมาเมื่อไม่สามารถผลักดันคนต่างด้าวเหล่านี้กลับออกไปให้หมดได้ ทางราชการก็จะพิจารณาผ่อนผันให้ผู้ที่มีความประพฤติดี มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้เป็นคนเข้าเมืองและรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ดังนี้ จึงสมควรให้กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากรได้มีส่วนรับรู้นโยบายและการปฏิบัติต่อคนต่างด้าวผู้อพยพผิดกฎหมาย ซึ่งเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น พวกร ญวน เขมร ลาว ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น และให้ ส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ประสานงานกับกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาชีอากรด้วย เพื่อผลดีในการควบคุมคนต่างด้าวเหล่านี้ต่อไปในอนาคต

สรุป

แนวความคิดในการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว นั้น ในเบื้องต้น ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในระดักรมตำรวจจะต้องให้ความสนใจต่อปัญหาการดำเนินงานทะเบียนคนต่างด้าวที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริง โดยให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าลักษณะงานด้านอื่น ๆ ของกรมตำรวจ ในการนี้ กรมตำรวจจะต้องกำหนดนโยบายหลักอันชัดเจนเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยยึดแนวความคิดของการพัฒนาองค์กร และการเปลี่ยนแปลงแบบมีแผนไว้ล่วงหน้า ในการกำหนดนโยบาย ควรเลือกใช้การปฏิบัติงานเป็นกลุ่มในรูปของคณะกรรมการชั่วคราว ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทะเบียนคนต่างด้าว

ในการกำหนดนโยบายแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว นั้น จะต้องมีการพิจารณาถึงโครงสร้างการบริหาร และปัจจัยทรัพยากรการบริหารด้วย สำหรับในการวางแผนและแนวปฏิบัติงานตามนโยบาย จะต้องเริ่มที่กองทะเบียนคนต่างด้าว และภาษีอากร ในฐานะที่เป็นส่วนราชการหลักในส่วนกลาง โดยแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง ในลักษณะเช่นเดียวกับคณะกรรมการในระดักรมตำรวจ เพื่อวางแผนและแนวปฏิบัติงานตามนโยบายต่อไป

แผนการแก้ไขปรับปรุงงานทะเบียนคนต่างด้าว แบ่งประเภทของแผน เป็น 2 ระยะ ได้แก่ แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องต่อกัน

แนวทางปฏิบัติตามแผนระยะสั้นได้แก่ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และการพัฒนาตัวบุคคล การปรับปรุงงาน การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน การแก้ไขปรับปรุงการเก็บเอกสารการทะเบียนคนต่างด้าว เป็นต้น ส่วนแนวทางปฏิบัติตามแผนระยะยาวได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ การแก้ไขปรับปรุงการจัดส่วนราชการเกี่ยวกับการทะเบียนคนต่างด้าว และการวางแผนสำรวจจำนวนคนต่างด้าวทั่วประเทศ ดังรายละเอียดตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น.